

Câu 1: Đọc – hiểu (4,0 điểm)**Đọc đoạn trích:**

Tuổi thiếu niên là tuổi của ước mơ và hoài bão. Nó gắn liền với khát vọng chinh phục thử thách và giải được mật mã cuộc đời. Khát vọng luôn xanh và cuộc sống luôn đẹp, nhưng trong một thời khắc nào đó, có thể nhiều bạn trẻ đã thấy cuộc đời như một mớ bòng bong của những điều ngỡ ngàng với bao trăn trở không dễ tỏ bày. Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai. Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó, sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rướm máu. Và những giọt máu đó, hoặc sẽ thấm xuống con đường bạn đang đi và lưu lại đó dấu son của một vị anh hùng, hoặc sẽ trở thành dấu chấm hết cho những khát vọng đoản mệnh của một kẻ nhụt tâm, chùn bước. Nhưng dù thế nào chăng nữa, bạn hãy nhớ rằng: để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết.

(Theo *Hạt giống tâm hồn dành cho tuổi teen*, tập 2 - Nhiều tác giả, NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh, 2012, tr.02)

Thực hiện các yêu cầu:

- Theo tác giả, tuổi thiếu niên gắn với những yếu tố nào?
- Chỉ ra biện pháp tu từ trong câu: “*Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai*”.
- Câu “*Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó, sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rướm máu*” có ý nghĩa như thế nào?
- Em có đồng tình với quan điểm: “*Để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết*” hay không? Vì sao?
- Thông điệp sâu sắc nhất em nhận ra được từ văn bản trên.

Câu 2: Nghị luận xã hội (6,0 điểm)

Từ gợi dẫn của phần văn bản trên, em hãy viết bài nghị luận với chủ đề:

Sự thay đổi tích cực của bản thân.**Câu 3: Nghị luận văn học (10,0 điểm)**

Từ quan niệm của Chế Lan Viên về “**chất muối**” trong mỗi vần thơ:

Cái kết tinh của một vần thơ và muối bể.

Muối lắng ở ô nê và thơ đọng ở bề sâu.

(Đối thoại mới - Chế Lan Viên)

Từ việc phân tích bài thơ “*Tự sự*” của Lưu Quang Vũ, em hãy tìm “**chất muối**” có trong bài thơ ấy.

Tự sự

Dù đục dù trong, con sông vẫn chảy

Dù cao dù thấp, cây lá vẫn xanh

Dù người phạm tục hay kẻ tu hành

Vẫn phải sống từ những điều rất nhỏ.

*

*Ta hay chê rằng cuộc đời méo mó
Sao ta không tròn ngay tự trong tâm
Đất ấp ôm cho hạt nảy mầm
Những chồi non tự vươn lên tìm ánh sáng.*

*

*Nếu tắt cả đường đời đều tron lóng
Chắc gì ta đã nhận ra ta
Ai trong đời cũng có thể tiến xa
Nếu có khả năng tự mình đứng dậy.*

*

*Hạnh phúc cũng như bầu trời này vậy
Không chỉ dành cho một riêng ai!*

Chú thích: Lưu Quang Vũ là một cố nhà văn, nhà soạn kịch kiêm nhà thơ người Việt Nam. Ông sinh năm 1948 và mất năm 1988 tại Hải Dương. Mặc dù chỉ hoạt động trong lĩnh vực nghệ thuật 10 năm thế nhưng khối lượng tác phẩm Lưu Quang Vũ để lại khiến cho nhiều người phải nể phục. Ông đã để lại những tác phẩm trường tồn theo thời gian như: vở kịch “ Hồn Trương Ba da hàng thịt”, “ Mùa hè đang đến”... Thơ ca của Lưu Quang Vũ không chỉ giàu cảm xúc, nỗi niềm trần trở mà còn rất bay bổng. Sự nghiệp sáng tác của ông vô cùng phong phú ở nhiều thể loại khác nhau như: Truyện ngắn, thơ, kịch,... và một trong những tác phẩm thể hiện rõ nét chất thơ đó nhất là “Tự sự”. Những ngôn từ trong bài thơ “Tự sự” của Lưu Quang Vũ rất bình dị, có sức ám ảnh nghệ thuật rất lớn truyền tải đến người đọc về một nhân sinh quan tích cực.

..... **Hết**

ĐÁP ÁN - THANG ĐIỂM - HƯỚNG DẪN CHẤM

Môn thi: NGỮ VĂN 9

(Đáp án - Thang điểm - Hướng dẫn chấm có 06 trang)

A. HƯỚNG DẪN CHUNG

1. Giám khảo cần nắm vững *Đáp án - Thang điểm - Hướng dẫn chấm* để đánh giá từng phần và tổng quát bài làm của thí sinh, tránh đếm ý cho điểm. Do đặc trưng của môn Ngữ văn nên cần chủ động, linh hoạt trong quá trình chấm, khuyến khích những bài viết sáng tạo.

2. Việc chi tiết hóa điểm số của các câu (nếu có) trong *Đáp án - Thang điểm - Hướng dẫn chấm* phải được thống nhất trong Hội đồng chấm thi và đảm bảo không sai lệch với tổng điểm của mỗi câu.

3. Bài thi được chấm theo thang điểm 20, lấy đến 0,25; điểm thống nhất của các giám khảo lấy đến hai chữ số thập phân.

B. HƯỚNG DẪN CỤ THỂ

CÂU	NỘI DUNG	ĐIỂM
1	Độc hiểu	4.0
	a. Theo tác giả, tuổi thiếu niên gắn với hai yếu tố: <i>khát vọng chinh phục thử thách và giải được mật mã cuộc đời.</i> Hướng dẫn chấm: - Thí sinh trả lời chính xác: 0,5 điểm. - Thí sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	0,5
	b. Biện pháp tu từ: ẩn dụ: <i>hoa hồng</i> – niềm vui, may mắn, hạnh phúc, <i>chông gai</i> – khó khăn, thách thức, đau đớn Hướng dẫn chấm: - Thí sinh trả lời đúng 2 ý: 0,5 điểm. - Thí sinh trả lời đúng 1 ý: 0,25 điểm - Thí sinh trả lời không đúng: không cho điểm.	0,5
	c. Ý nghĩa của câu nói “ <i>Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó, sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rướm máu</i> ” nghĩa là: - Cuộc sống vốn khắc nghiệt, con người cần vượt qua khó khăn thử thách của cuộc sống để tồn tại và thành công. - Để vượt qua được gian khổ đó, chúng ta phải chấp nhận đau đớn, thậm chí phải trả giá bằng nhiều thứ. Hướng dẫn chấm: - Thí sinh nêu đủ và đúng 2 ý nghĩa: 1,0 điểm. - Thí sinh nêu đúng 1 ý nghĩa: 0,5 điểm - Thí sinh nêu chung chung : 0,25 điểm. - Thí sinh trả lời sai: không cho điểm. <i>Lưu ý: chấp nhận nhiều cách diễn đạt khác nhau miễn là hợp lí.</i>	1,0
	d. Học sinh bày tỏ quan điểm: đồng tình/không đồng tình	1.0

CÂU	NỘI DUNG	ĐIỂM
	- Có thể theo hướng sau: Đồng tình: vì những thử thách là một tất yếu của cuộc sống, đối mặt với khó khăn, con người khó tránh khỏi thất bại. Chính những thất bại đó sẽ giúp ta có kinh nghiệm, bản lĩnh để trưởng thành Hướng dẫn chấm: - Thí sinh lý giải đúng, rõ ràng: 1,0 điểm. - Thí sinh lý giải còn chung chung : 0,5 điểm. - Thí sinh lý giải sai: không cho điểm. <i>Lưu ý: chấp nhận nhiều cách diễn đạt khác nhau miễn là hợp lí.</i>	
	e. Học sinh nêu được một trong các thông điệp và lý giải được. Gợi ý: - Sẵn sàng đối mặt với khó khăn, thất bại để bồi đắp thêm kinh nghiệm, vốn sống - Cuộc sống không bằng phẳng mà sẽ có nhiều thử thách vì vậy phải có đủ bản lĩnh, ý chí để vươn lên. Hướng dẫn chấm: - Thí sinh nêu được thông điệp và lý giải đúng, rõ ràng: 1,0 điểm. - Thí sinh nêu được thông điệp nhưng lý giải còn chung chung : 0,5 điểm. - Thí sinh nêu được thông điệp mà không lý giải: 0,25 điểm - Thí sinh không nêu được thông điệp và không lý giải: không cho điểm. <i>Lưu ý: chấp nhận nhiều cách diễn đạt khác nhau miễn là hợp lí.</i>	1,0
2	Nghị luận xã hội	6,0
	Từ gợi dẫn của phần văn bản trên, em hãy viết bài nghị luận với chủ đề: Sự thay đổi tích cực của bản thân.	
	a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề. Hướng dẫn chấm: - Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận: 0,5 điểm. - Thí sinh viết đoạn văn: không cho điểm.	0,5
	b. Xác định đúng vấn đề nghị luận Sự thay đổi tích cực của bản thân Hướng dẫn chấm: - Thí sinh xác định đúng vấn đề nghị luận: 0,5 điểm. - Thí sinh xác định không đúng vấn đề nghị luận: không cho điểm.	0,5
	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng để làm rõ vấn đề nghị luận.	
	* Giải thích	1,0

CÂU	NỘI DUNG	ĐIỂM
	- <i>Thay đổi</i>: Thay đổi là một sự chuyển đổi trạng thái hoặc tình trạng từ một điều gì đó thành một điều gì đó khác. - <i>Tích cực</i>: Tích cực là cụm từ thể hiện thái độ sống hướng đến những suy nghĩ, hành động và nhận định mọi vấn đề theo hướng tốt đẹp nhất ngay cả khi phải đối mặt với tình huống khó khăn và bế tắc. Hướng dẫn chấm: - <i>Thí sinh giải thích hợp lí vấn đề nghị luận: 1,0 điểm.</i> - <i>Thí sinh giải thích vấn đề nghị luận chưa đầy đủ, chưa rõ ràng: 0,5 điểm.</i> - <i>Thí sinh giải thích sai vấn đề nghị luận: không cho điểm.</i>	
	* Bàn luận Thí sinh bàn luận được về sự thay đổi tích cực của bản thân với những kiến giải hợp lí. Sau đây là một số gợi ý: + Giúp ta chủ động trước cuộc sống của chính mình, thích ứng với mọi hoàn cảnh. + Giúp ta tiến bộ hơn, hoàn thiện bản thân và cuộc sống tốt đẹp hơn + Giúp ta thể hiện năng lực, tạo sự lan tỏa (tấm gương), được mọi người tin tưởng và tôn trọng... + Thay đổi nhưng vẫn giữ được cái “tôi”, giữ được cái riêng tốt đẹp của bản thân. + Thay đổi tích cực bản thân để “hòa nhập” vào cái “ta” chung của cộng đồng chứ không được “hòa tan” + Phê phán lối sống trì trệ, ỷ lại, ngại thay đổi, không mạnh dạn thay đổi... Chứng minh: Học sinh tự lấy dẫn chứng về những con người biết thay đổi bản thân một cách tích cực và trở thành người có ích cho xã hội để minh họa cho bài làm văn của mình. Lưu ý: Dẫn chứng phải tiêu biểu, xác thực và được nhiều người biết đến. Hướng dẫn chấm: - <i>Lập luận chặt chẽ, thuyết phục: lí lẽ xác đáng; dẫn chứng tiêu biểu, phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn giữa lí lẽ và dẫn chứng: 2,0 điểm.</i> - <i>Lập luận khá chặt chẽ, khá thuyết phục: lí lẽ khá sắc sảo có dẫn chứng hoặc dẫn chứng khá tiêu biểu: 1,5 điểm - 1,75 điểm.</i> - <i>Lập luận chưa chặt chẽ, chưa thuyết phục: lí lẽ xác đáng nhưng không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không tiêu biểu: 1,0 điểm - 1,25 điểm.</i> - <i>Lập luận không chặt chẽ, thiếu thuyết phục: lí lẽ không xác đáng, không liên quan mật thiết đến vấn đề nghị luận, không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không phù hợp: 0,25 điểm - 0,75 điểm.</i> <i>Lưu ý giám khảo: Thí sinh có thể bày tỏ suy nghĩ, quan điểm riêng nhưng phải phù hợp với yêu cầu của đề và chuẩn mực đạo đức, pháp luật.</i>	2,0
	* Bài học nhận thức và hành động	1,0

CÂU	NỘI DUNG	ĐIỂM
	- Nhận thức: sự thay đổi bản thân theo hướng tích cực là lối sống cao đẹp - Hành động: biết làm chủ bản thân, hướng bản thân đến những điều tốt đẹp, dám nhận và sửa chữa lỗi lầm... Hướng dẫn chấm: - Thí sinh bàn bạc, mở rộng vấn đề một cách hợp lí: 1,0 điểm. - Thí sinh trình bày chưa rõ ràng: 0,5 điểm. - Thí sinh không bàn bạc mở rộng được vấn đề: không cho điểm.	
	d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt. Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm có quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	0,5
	e. Sáng tạo Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ. Hướng dẫn chấm: Thí sinh biết vận dụng kiến thức và trải nghiệm của bản thân để bàn luận; có sáng tạo trong viết câu, dựng đoạn, lời văn có giọng điệu, hình ảnh. - Đáp ứng được các yêu cầu trên: 0,5 điểm. - Đáp ứng được một trong các yêu cầu trên: 0,25 điểm - Không đáp ứng được các yêu cầu trên: không cho điểm.	0,5
3	Nghị luận văn học	10,0
	Từ quan niệm của Chế Lan Viên về "chất muối" trong mỗi vần thơ: Cái kết tinh của một vần thơ và muối bề. Muối lắng ở ô nê và thơ đọng ở bề sâu. (Đối thoại mới - Chế Lan Viên) Từ việc phân tích bài thơ "Tự sự" của Lưu Quang Vũ, em hãy tìm "chất muối" có trong bài thơ ấy.	
	a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận Mở bài nêu được vấn đề, Thân bài triển khai được vấn đề, Kết bài khái quát được vấn đề. Hướng dẫn chấm: - Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận: 0,5 điểm. - Thí sinh viết đoạn văn: không cho điểm.	0,5
	b. Xác định đúng vấn đề nghị luận "Chất muối" trong thơ. Hướng dẫn chấm: - Thí sinh xác định đúng vấn đề nghị luận: 1,0 điểm. - Thí sinh xác định chưa đầy đủ vấn đề nghị luận: 0,5 điểm.	1,0
	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng. Đảm bảo các yêu cầu sau:	

CÂU	NỘI DUNG	ĐIỂM
	* Giải thích được 2 câu thơ: – “Chất muối” bề: được hình thành từ sự lắng đọng, chất lọc, kết tinh,...những gì tinh túy nhất từ đại dương bao la. – “Chất muối” thơ: được sáng tạo bởi trí tuệ, tài năng và chiều sâu tâm hồn của nhà thơ. “Chất muối” thể hiện ở các phương diện như: nội dung tư tưởng và hình thức nghệ thuật của tác phẩm. – Câu thơ của Chế Lan Viên để nói về hành trình sáng tạo nghệ thuật và giá trị của thơ ca chân chính. + Tác giả dùng hình ảnh muối kết tinh để nói về hành trình sáng tạo nghệ thuật. Để có một hạt muối trắng trẻo, có giá trị phải trải qua biết bao công đoạn nhọc nhằn. Sáng tạo nghệ thuật cũng tương tự như vậy, người nghệ sĩ phải lao động nghiêm túc, không ngừng sáng tạo nên có được những bài thơ kết tinh về nội dung và nghệ thuật. Chất thơ cũng chính là kết tinh tài năng, tư tưởng của người nghệ sĩ. => Nhận định đã khẳng định giá trị của một tác phẩm chân chính phải hội tụ đầy đủ ở cả hai phương diện nội dung và nghệ thuật Hướng dẫn chấm: - Thí sinh giải thích rõ ràng, đầy đủ: 1,0 điểm - Thí sinh giải thích chưa thật sự rõ và chưa đầy đủ: 0,5 điểm. - Thí sinh không giải thích: không cho điểm.	1,0
	* Phân tích được bài thơ “Tự sự” để làm sáng tỏ vấn đề: chất muối trong thơ.	
	Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách. Sau đây là một số gợi ý: - “Chất muối” ấy lắng đọng ở vẻ đẹp đậm tính nhân văn của bài thơ. + Phải sống từ những điều rất nhỏ, biết nâng niu, trân trọng những cái nhỏ bé trong cuộc sống mới có hạnh phúc lớn lao. + Con người phải trải qua thử thách mới hiểu rõ chính mình và trưởng thành hơn. Muốn có hạnh phúc thì phải tự mình nỗ lực vươn lên. + Cuộc sống không phải lúc nào cũng như ta mong muốn, biết đòi hỏi nhưng cũng phải biết chấp nhận, biết nhìn đời bằng con mắt lạc quan, biết cho đi sẽ được nhận lại thì hạnh phúc tự tìm đến tâm chúng ta. - “Chất muối” ấy lấp lánh ở vẻ đẹp nghệ thuật đặc sắc nhất của bài thơ. “Tự sự” đã vượt qua ranh giới thể loại để cùng với trữ tình, tạo nên những câu thơ chân thực, ám ảnh nhưng đầy suy tư, trăn trở. Các yếu tố tự sự, trong một chừng mực nào đó đã làm thay đổi kết cấu bên ngoài của thơ Lưu Quang Vũ song giá trị sâu sắc nhất mà nó mang lại chính là trình hiện một cái “Tôi” đầy trăn trở, suy tư về nhân sinh, thế sự; một cái “Tôi” dũng cảm, thành thật trên hành trình đi tìm cái Đẹp của con người, cuộc đời. Hướng dẫn chấm: - Thí sinh phân tích đầy đủ các ý trên, lối viết sâu sắc: 4,5 – 5.0 điểm.	5.0

CÂU	NỘI DUNG	ĐIỂM
	- Thí sinh phân tích khá đầy đủ các ý trên, lối viết khá sâu sắc: 3,75 – 4,25 điểm. - Thí sinh phân tích chưa thật đầy đủ hoặc chưa thật sự sâu sắc: 2,75 điểm – 3,5 điểm. - Thí sinh phân tích chung chung, chưa rõ các biểu hiện nội dung và nghệ thuật: 1,75 điểm – 2,5 điểm. - Thí sinh phân tích sơ sài: 0,75 điểm – 1,5 điểm. - Thí sinh sa vào tóm tắt văn bản: 0,5 điểm - Thí sinh không làm bài: không cho điểm	
	* Đánh giá - Qua bài thơ “Tự sự” của Lưu Quang Vũ, chúng ta nhận ra hãy luôn luôn biết quan tâm, yêu thương đến những người xung quanh, hãy luôn giữ sợi dây liên kết giữa hạnh phúc cá nhân và tập thể. Hãy để món quà mang tên Hạnh phúc quý giá đến với muôn nơi, vượt mọi không gian. - Bài thơ tiêu biểu cho phong cách thơ của Lưu Quang Vũ. -> Thời gian càng lùi xa, thơ ông càng ánh lên “chất muối” thật đẹp là vì vậy. Hướng dẫn chấm: - Thí sinh trình bày được hai hoặc đủ hai ý: 1,0 điểm. - Thí sinh trình bày được một ý: 0,5 điểm. - Thí sinh không đánh giá: không cho điểm	1,0
	d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt. Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm có quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	0,5
	e. Sáng tạo Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ. Hướng dẫn chấm: Thí sinh biết vận dụng kiến thức văn học trong quá trình phân tích, đánh giá để làm nổi bật giá trị về nội dung và nghệ thuật của 1 bài thơ; biết liên hệ vấn đề nghị luận với thực tiễn đời sống; văn viết giàu hình ảnh, cảm xúc. - Đáp ứng được một trong các yêu cầu trên: 1,0 điểm. - Đáp ứng được một trong các yêu cầu ở mức độ thấp: 0,5 điểm. - Không có sự sáng tạo: không cho điểm	1,0
TỔNG ĐIỂM		10,0

----- HẾT -----